

TEKSTI: MIRVA HEIKKILÄ
 KUVA: JONNE RENVALL / TAMPEREEN YLIOPISTO

”Täysin eri aiheita koskevat tutkimuspolut saattavat ruokkia toisiaan yllättävillä tavoilla”

Tampereen yliopiston tenure track -professori Antti Saari, 42, nauttii vaihtelevista tutkimusaiheista, jotka pitävät yllä älyllistä uteliaisuutta ja liikkuvuutta.

MINUSTA TULI TUTKIJA, kun minulle kasvatustieteen opinnoissani tärkeä opettaja, lehtori Maija Lehtovaara kehotti minua hakeutumaan jatko-opintoihin. Olen lukioikäisestä saakka ollut kiinnostunut filosofian ja aatehistorian kysymyksistä ja haaveillut tutkijan urasta. Koska suvussani tai tuttavapiirissäni ei ollut ainoatakaan tutkijaa, oli tärkeää, että joku alalla kokenut henkilö osasi kertoa työn realiteeteista ja arvioida pärjäämisen mahdollisuuksiani. Väitöskirjani ohjaaja, professori Veli-Matti Värri on ollut minulle tärkeä tuki tutkijan identiteetin ja itseluottamuksen rakentumisessa.

JOS EN TUTKISI, toimisin kenties opinto-ohjaajana tai koulutussuunnittelijana. Elinikäisen oppimisen ja kasvatuksen maisteriohjelmasta valmistuneet kasvatustieteilijät sijoittuvat laajasti koulutuksen asiantuntijatehtäviin. Opintojeni aikana haaveilin myös psykoterapeutin työstä.

AIKUISKASVATUSTIEDETTÄ TARVITAAN yhteiskunnassa pitämään esillä laaja-alaista sivistyskäsitystä ja kyseenalaistamaan ideologioita, esimerkiksi kasvatuksen ja koulutuksen ymmärtämistä pääasiassa

Antti Saari on tutkinut monipuolisesti kasvatuksen poliittisia, filosofisia ja aatehistoriallisia kysymyksiä. Kasvatusteoria antiikista nykypäivään -teoksessaan hän tarkastelee länsimaisen kasvatusteorian kehityskulkuja.

HERÄTTELEVÄN KESKUSTELUN YLLÄPITÄMISELLE ON TÄRKEÄÄ, ETTÄ AIKUISKASVATUSTIETEELLISTÄ TUTKIMUSTA JULKAISTAAN MYÖS SUOMEKSI.

talouden ja työmarkkinoiden ehdoilla. Erityisen tärkeää herättelevän keskustelun ylläpitämisessä on, että aikuiskasvatustieteellistä tutkimusta julkaistaan myös suomen kielellä. On ollut ilahduttavaa seurata, miten *Aikuiskasvatus* tuo esiin raikkaita ja haastaviakin näkökulmia muun muassa ekososiaaliseen sivistykseen.

PARAIKAA TUTKIN ympäristöaktiivisissa ilmeneviä itsekasvatuksen muotoja EnAct-projektissa, jota rahoittaa Koneen säätiö. Se käynnistyi vuonna 2020. Keräämme Johanna Kallion, Jan Varpasen, Mari Korhosen ja Katri Jurvakaisen kanssa aineistoa niin nuorilta lukiolaisilta kuin aikuisilta aktivistiryhmiltä. Yhdistämme monipuolisesti foucault'laista hallinnan tutkimusta, kriittistä psykoanalyttistä teoriaa ja ympäristöfilosofiaa. Haluamme lisäksi tuoda aikuiskasvatuksen kentälle viime aikoina vähälle huomiolle jäänyttä itsekasvatuksen tematiikkaa, joka on ollut läsnä monien alan suomalaisten klassikoiden, kuten Urpo Harvan, teksteissä. *Kasvatusteoria antiikista nykypäivään* -teoksessani pyrin osoittamaan, minkälaisia aatehistoriallisia kerrostumia nykypäivän kasvatuksen asiantuntijuuden taustalla on ja minkälaiset yhteiskunnalliset murrokset ovat vaikuttaneet tapoihimme ajatella kasvatuksesta ja koulutuksesta.

ESIKUVANANI PIDÄN monia kasvatuksen kysymyksiä käsitelleitä filosofeja ja historioitsijoita. Jo perusopintojeni aikana innostuin erityisesti ranskalaisen filosofin ja historioitsijan Michel Foucault'n tavasta esittää filosofisia kysymyksiä aatehistoriallisesta näkökulmasta. Etenkin amerikkalaiset kasvatusteoreetikot Thomas Popkewitz ja Bernadette Baker ovat teksteissään osoittaneet, miten kasvatuksen keskeisiä kysymyksiä voi tarkastella foucault'laisella otteella. Minun on mahdotonta keskittyä ainoastaan yhteen

tutkimusaiheeseen. Tämän vuoksi on toki vaikeaa kehittää yhden kasvatuksen ja koulutuksen alueen perinpohjaista tuntemusta, mutta nautin siitä, miten vaihtelevat aiheet pitävät yllä älyllistä uteliaisuutta ja liikkuvuutta. Usein näennäisesti täysin eri aiheita koskevat tutkimuspolut saattavat ruokkia toisiaan yllättävillä tavoilla. Haluan lähitulevaisuudessa tutkia tapoja, joilla koulutuksen tilalliset ja arkkitehtoniset ratkaisut kytkeytyvät oppimista koskeviin teorioihin ja poliittisiin ideologioihin. Lisäksi toivon voivani lähivuosina tarkastella suomalaisen opetusteknologian ja sitä koskevan tutkimuksen kehitystä Suomessa.

KOLLEGOILTANI SAAN monenlaista tukea. Tiedekuntamme POISED-tutkimusryhmästä (Political Philosophies and Sociologies of Education) on muodostunut akateeminen kotikolo, jossa pitää yllä kasvatuksen ja koulutuksen filosofisia ja yhteiskuntateoreettisia keskusteluja. Vaikka nautin tutkijan työhön kuuluvasta yksinäisyydestä, näin pandemia-aikana olen huomannut, kuinka tärkeää on päästä jakamaan työtä koskevia murheita ja ilonaiheita työtovereideni kanssa.

KUN EN TUTKI, viihdyn perheeni ja ystäväni seurassa. Pandemia-aikana erityisesti kaunokirjallisuuden lukemisesta on tullut henkisesti tärkeää. Samalla kun elämänpiiri kapenee, tulee toisiin maailmoihin näkemisestä entistä tärkeämpää.

Klassikko, johon palaan

- Thomas Mannin *Taikavuori* on lumoava aatehistoriallinen kasvuromaani, joka kuvaa nuoren saksalaismiehen sivistyspolkua sveitsiläisessä parantolassa ennen ensimmäistä maailmansotaa. Kirja paljastaa kokonaisen aatteiden, taiteiden ja tieteiden menneen maailman, josta löydän jokaisella lukukerralla uusia yksityiskohtia.

Sarja vie aikuiskasvatuksen tutkijan arkeen ja verkostoihin. Sen tuottaa Aikuiskasvatuksen Tutkimusseura.